

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 227g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 180 alin. (1)
din Codul de procedură civilă

(anularea măsurilor de asigurare a acțiunii la cererea pârâtului)

CHIȘINĂU

31 ianuarie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 12 noiembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 31 ianuarie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ridicată de dl avocat Dumitru Stratan, în interesele dnei Inga Comanescu, parte în dosarul nr. 2-12495/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Octavian Dvornic de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

3. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 24 octombrie 2022, dl I.B. a fost desemnat în calitate de tutore al dlui S.B. pentru o perioadă de 3 ani.

4. La 17 septembrie 2024, dna Inga Comanescu, soția dlui S.B., a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva dlui I.B., prin care a solicitat constatarea neexecutării obligațiilor de tutore și constatarea comiterii unei neglijențe grave sau a altor fapte care-l fac nedemn de a fi tutore. Totodată, dna Inga Comanescu a solicitat suspendarea pe perioada examinării cererii a calității de tutore a dlui I.B., ca măsură de asigurare a acțiunii, și desemnarea nepoatei dlui S.B în calitate de tutore provizoriu.

5. Printr-o încheiere din 23 septembrie 2024, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis parțial cererea privind asigurarea acțiunii și a suspendat calitatea de tutore a dlui I.B. Totodată, pentru perioada examinării cauzei, nepoata dlui S.B. a fost desemnată în calitate de tutore provizoriu al acestuia.

6. La 15 octombrie 2024, dl I.B. a solicitat anularea măsurii de asigurare a acțiunii pe baza articolului 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

7. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Dumitru Stratan a ridicat, în interesele dnei Inga Comanescu, excepția de neconstituționalitate a articolului 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

8. Printr-o încheiere din 1 noiembrie 2024, judecătorul cazului, dl Octavian Dvornic, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

A. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003:

Articolul 180 Anularea măsurilor de asigurare a acțiunii

„(1) Măsura anterioară de asigurare a acțiunii poate fi anulată la cererea pârâtului de către instanța care a ordonat măsura de asigurare ori de instanța în a cărei procedură se află cauza

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că norma contestată este neclară și imprevizibilă, pentru că omite să stabilească condițiile și criteriile de examinare a cererii de anulare a măsurii de asigurare a acțiunii. Acest fapt afectează capacitatea reclamantului de a-și proteja drepturile și interesele și poate conduce la imposibilitatea executării hotărârii judecătorești.

12. Totodată, în lipsa acestor reglementări, părțile nu pot anticipa cu precizie probele pe care trebuie să le depună pentru a cere anularea măsurii de

asigurare sau pentru a contesta o asemenea solicitare. Astfel, norma contestată afectează capacitatea părților de a-și pregăti o apărare adecvată și eficientă.

13. De asemenea, în opinia autorului, norma contestată afectează dreptul de acces la justiție, pentru că aceasta nu prevede criteriile pe baza cărora instanța de judecată trebuie să examineze proporționalitatea anulării măsurii de asigurare.

14. Prin urmare, autorul susține că omisiunea pe care o admite prevederea contestată este contrară articolelor 7, 20, 23 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea observă următoarele.

16. Excepția de neconstituționalitate, ridicată de avocatul unei părți în proces, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

18. Articolul 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede posibilitatea anulării măsurii de asigurare a acțiunii la cererea pârâtului de către instanța care a dispus măsura de asigurare sau de instanța pe al cărei rol se află cauza. Curtea reține că articolul 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă a constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate în Decizia nr. 187 din 7 decembrie 2021. Curtea a declarat inadmisibilă sesizarea care a stat la baza Deciziei nr. 187 din 7 decembrie 2021, pentru că autorul ei nu a oferit o explicație corespunzătoare privind modul în care ar putea fi lezat dreptul la un proces echitabil (§ 26). Așadar, pentru că nu a analizat anterior în substanță incidența articolelor invocate în raport cu prevederile contestate, Curtea conchide că, în prezenta cauză, exigența lipsei unei hotărâri anterioare este îndeplinită (a se vedea DCC nr. 163 din 30 noiembrie 2023, § 20).

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză referitoare la constatarea neexecutării obligațiilor de tutore, la constatarea comiterii unei neglijențe grave sau a altor fapte care-l fac nedemn de a fi tutore și la revocarea calității de tutore. În cadrul acestei cauze, instanța de judecată a admis solicitarea de suspendare a acțiunii și a suspendat calitatea de tutore a dlui S.B. La rândul său, tutorele a solicitat anularea acestei măsuri de asigurare a acțiunii pe baza articolului 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Așadar, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicabilă în prezenta cauză.

20. În sesizare, autorul a afirmat incidența articolelor 7 (*Constituția, Legea supremă*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) și 26 (*dreptul la apărare*) din Constituție.

21. Referitor la incidența articolului 7 din Constituție, care se referă la caracterul suprem al Constituției, Curtea a observat că acesta poate fi incident dacă se constată aplicabilitatea unui drept din Constituție. Această normă constituțională comportă un caracter general și constituie un imperativ care stă la baza oricăror reglementări, și nu poate constitui un reper individual și separat (a se vedea DCC nr. 76 din 2 iulie 2020, § 22).

22. Referitor la incidența articolului 23 din Constituție, Curtea notează că acesta nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr.118 din 28 septembrie 2023, § 23).

23. Referitor la incidența articolului 20 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că acest articol își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la un proces echitabil (a se vedea HCC nr. 3 din 24 ianuarie 2023, § 20). Potrivit articolului 6 § 1 din Convenție, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege (a se vedea *Denisov v. Ucraina* [MC], 25 septembrie 2018, §§ 60-65).

24. Referitor la incidența articolului 26 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care persoanele le au, potrivit legii, în vederea apărării intereselor lor (a se vedea HCC nr. 5 din 3 martie 2022, § 65). Garanțiile stabilite de articolul 26 din Constituție reprezintă aspecte precise ale dreptului la un proces echitabil prevăzute de articolul 20 din Constituție și articolul 6 § 1 din Convenție (a se vedea DCC nr. 124 din 10 octombrie 2024, § 44).

25. Autorul consideră că lipsa unor criterii sau circumstanțe pe baza cărora instanța de judecată trebuie să analizeze cererea pârâtului privind anularea măsurii de asigurare a acțiunii îi afectează dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare.

26. În acest sens, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, posibilitatea pârâtului de a cere instanței care a dispus măsura de asigurare ori instanței în a cărei procedură se află cauza anularea măsurii anterioare de asigurare a acțiunii reprezintă una dintre garanțiile care protejează pârâtul de riscul ca măsura să impună o sarcină excesivă (a se vedea DCC nr. 130 din 10 octombrie 2023, §§ 28 - și 32).

27. Totodată, posibilitatea pârâtului de a cere anularea măsurii de asigurare nu presupune existența unui drept care poate fi exercitat cu succes în mod discreționar. Anularea unei măsuri de asigurare a acțiunii trebuie să aibă la bază aceleași rațiuni ca în cazul aplicării acestei măsuri, *i.e.* existența riscului întârzierii aplicării măsurii (*periculum in mora*) (a se vedea DCC nr. 55 din 4 mai 2023, § 56; *Fabrizio Stefano Piras v. San Marino* (dec.), 27 iunie 2017, § 53). De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că măsurile provizorii, aplicate în fiecare caz separat examinat de instanța de judecată, țin de substanța obiectului acțiunii. Instanța urmează să dispună măsura provizorie, care menține starea de fapt pe durata examinării cauzei, în circumstanțele în care, în mod plauzibil, se afirmă un risc al unei pagube ireparabile (HCC nr. 31 din 1 octombrie 2013, §72).

28. Prin urmare, instanța de judecată trebuie să emită o încheiere motivată bazată pe analiza impusă de articolele 174 alin. (1) și 177 alin. (3) din Codul de procedură civilă, așa cum procedează în cazul examinării aplicării sau neaplicării unei măsuri de asigurare (a se vedea DCC nr. 130 din 10 octombrie 2023, § 29).

29. În acest sens, Curtea reiterează că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie aplicată în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (a se vedea DCC nr. 89 din 25 iulie 2024, § 20). Așadar, articolul 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă trebuie aplicat împreună cu dispozițiile legale care reglementează asigurarea acțiunii de la Capitolul XIII din acest Cod.

30. Totodată, Curtea notează că, potrivit articolului 180 alin. (2) din Codul de procedură civilă, încheierea judecătorească privind anularea măsurilor de asigurare a acțiunii poate fi atacată cu recurs. Mai mult, recursul formulat împotriva încheierii de anulare a măsurilor de asigurare a acțiunii suspendă executarea încheierii. Așadar, legislatorul a instituit o garanție pentru apărarea drepturilor și a intereselor legitime ale persoanelor eventual afectate de anularea măsurilor de asigurare a acțiunii.

31. Astfel, Curtea menționează că prevederile contestate nu ridică o problemă de ordin constituțional din perspectiva criticilor formulate de autorul sesizării pe baza articolelor 20 și 26 din Constituție. În consecință, Curtea reține că nici articolele 7 și 23 din Constituție nu sunt incidente în această cauză.

32. De asemenea, Curtea notează că problema ridicată de autorul sesizării în acest caz reprezintă, de fapt, o chestiune de interpretare și de aplicare a prevederii contestate, care nu ține de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr.32 din 18 aprilie 2024, § 24).

33. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 180 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ridicată de dl avocat Dumitru Stratan, în interesele dnei Inga Comanescu, parte în dosarul nr. 2-12495/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 31 ianuarie 2025
DCC nr. 14
Dosarul nr. 227g/2024*